Ю. В. Негода,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів,

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

ORCID ID: 0000-0002-9714-5438

DOI: 10.32702/2306-6806.2020.2.39

КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Yu. Nehoda,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department

of Finance, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv

CONCEPTUAL ASPECTS OF AGRARIAN ECONOMY SECTOR TRANSFORMATION STRATEGY

У статті проаналізовано концептуальні аспекти стратегії трансформації аграрного сектору економіки з обґрунтуванням дій та механізму її реалізації, які у вигляді фрагмента дерева цілей першого ряду представлені комбінацією п'яти "М": модернізація виробничого потенціалу (передбачає створення конкурентоспроможного інноваційно-самодостатнього, експортно-орієнтованого аграрного сектору економіки, здатного забезпечити продовольчу безпеку й диверсифікацію економіки за рахунок придбання нової техніки та технологій, розвитку племінного тваринництва, елітного насінництва, створення системи державно-приватного інформаційного забезпечення), меліорація сільськогосподарських земель (збереження та розвиток зрошувального землеробства для створення міцної й стабільної кормової бази тваринництва на основі довгострокового поліпшення компонентів природного середовища, збереження та підвищення родючості ґрунтів, а також забезпечення надійної експлуатації гідромеліоративних систем), малий агробізнес: підтримка та розвиток (створення умов, що стимулюють сільське населення до здійснення самостійної підприємницької діяльності та забезпечення якісного та кількісного зростання ефективних малих та середніх підприємств в аграрному секторі), мотивація праці працівників аграрного сектору (для більш повного використання трудового потенціалу, застосування знань й умінь працівника, необхідна сильна та стійка мотивація праці, що передбачає поєднання стимулів матеріального, морального й психологічного характерів), маркетингова інформаційна система (розвиток маркетингу сільськогосподарської продукції сприятиме вирішенню однієї з головних проблем аграрного сектору формування ефективної збутової системи). Визначено, що у розвитку аграрного сектору нашої країни застосовуються різноманітні економічні інструменти участі держави щодо створення сприятливого інноваційного клімату, стимулювання малих інноваційних підприємств, впровадження нових технологій виробництва, індикативне ціноутворення, підтримка кредитування та страхування, пільги з оподаткування, субсидіювання, програмно-цільове управління, але їх спрямованість вимагає коригування.

There were conceptual aspects of agrarian economy sector transformation strategy analyzed with actions reasoning and mechanisms of its implementation, which being described as fragments of goals tree of the first row were represented by the combination of five "M": modernization of production potential (it foresees creation of competitive innovative self-reliant export oriented agrarian economy sector, that will be able to ensure food security and diversification of economy on account of new vehicles and new technologies purchase, development of livestock farming, elite seed production, creation of public-private information support system), agricultural land reclamation (conservation and development irrigation agriculture for creation of solid and stable livestock breeding feed supplies on the base of long term improvement of environment components, preservation and soil enrichment, as well as irrigation systems reliable work), small sized agricultural business: support and development, (creating such conditions that will stimulate rural population to carry out independent business

activity and ensure the qualitative and quantitative growth of efficient small and medium-sized enterprises in the agrarian sector), agrarian sector workers motivation (a strong and stable motivation is required for full employment of working potential, knowledge usage and workers skills, that involves incentives of material, moral and psychological nature) marketing information system)marketing improvement and development of agricultural products will encourage solving one of the main agrarian sector problems that is formation of effective distribution network). It has been determined that there are various economic instruments used for our country agrarian sector development that the state is involved, which concern creation of favorable innovative climate, stimulation of new small sized innovative enterprises, implementation of new production technologies, indicative price determination, credit and insurance support, tax benefits, subsidy assistance, management by objectives, but their orientation requires correction.

Ключові слова: аграрний сектор, концепція, механізм, стратегія, трансформація.
Key words: agrarian sector, concept, mechanism, strategy, transformation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Стратегія трансформації аграрного сектору економіки в ринкових умовах характеризується її можливістю забезпечувати позитивну динаміку підвищення рівня життя сільського населення, використовуючи умови та чинники джерел нової якості економічного розвитку, в тому числі збалансованого відтворення соціального, природно-ресурсного, інвестиційного й інфраструктурного потенціалів, локалізованих на території країни. У загальному вигляді під стратегією розуміють співвідношення цілей та засобів економічного розвитку в довгостроковому аспекті її політики.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Вагомий внесок у дослідження теоретичних основ та практичних питань щодо стратегії трансформації аграрного сектору економіки внесли ряд вітчизняних вчених-економістів: Васильєва А.М., Малік М.Й., Могильний О.М., Пугачов М.І., Шпикуляк О.Г. та інші. У наукових працях даних авторів розглянуто різні аспекти цього питання, але потребують подальшого дослідження концептуальні аспекти стратегії трансформації аграрного сектору економіки з обґрунтуванням дій та механізму її реалізації.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є розробка концептуальних аспектів стратегії трансформації аграрного сектору економіки з обґрунтуванням дій та механізму її реалізації.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Відповідно до Стратегії розвитку аграрного сектору економіки України на період до 2020 року "...метою Стратегії є створення організаційно-економічних умов з метою ефективного розвитку аграрного сектору шляхом забезпечення єдності економічних, соціальних та екологічних інтересів суспільства для стабільного забезпечення населення якісною, безпечною, доступною вітчизняною сільськогосподарською продукцією та промисловості сільськогосподарською сировиною" [5].

Але як зазначає Пугачов М.І., "...реалізація Стратегії має розпочатися після розробки й затвердження програми розвитку аграрного сектору на період до 2020 року, Стратегія є баченням майбутнього розвитку аграрного сектору економіки країни, так за участю співробітників Національного наукового центру Інститут аграрної економіки проект Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року розроблено, проте до цього часу не розглянуто Урядом" [4].

Голова Громадської спілки "Аграрний союз України" Геннадій Новіков наголосив "...сьогодні на розгляд широкої громадськості пропонується концепція Стратегії розвитку аграрного сектору України, яка має охопити період з 2020 до 2030, фактично — це перший програмний документ, який був написаний безпосередніми учасниками аграрного сектору; вони вклали в концепцію реальне бачення стану справ на селі та потреб представників бізнесу" [6].

Проведене дослідження дало можливість обґрунтувати концептуальні аспекти стратегії трансформації аграрного сектору економіки та механізм їх реалізації, які є точками зростання якісного розвитку інституційних параметрів. Досягнення головної мети передбачає реалізацію підцілей, визначених ресурсним потенціалом країни (регіону), здатним забезпечити розвиток аграрного сектору в майбутньому. З сформульованої головної мети визначено цілі, які у вигляді фрагмента дерева цілей першого порядку представлені комбінацією п'яти "М". Елементи фрагмента дерева цілей мають такий зміст.

1. Модернізація виробничого потенціалу.

Передбачає створення конкурентоспроможного інноваційно-самодостатнього, експортно-орієнтованого аграрного сектору економіки, здатного забезпечити продовольчу безпеку й диверсифікацію економіки за рахунок придбання нової техніки та технологій, розвитку плеїнного тваринництва, елітного насінництва, створення системи державно-приватного інформаційного забезпечення.

Дії:

— здійснити реконструкцію матеріально-технічної бази аграрного сектору, розширити систему лізингу сільськогосподарської техніки;

— розширити експортне фінансування поставок вітчизняної сільськогосподарської техніки на експорт через надання пільгових кредитів та лізингових платежів;

— освоїти випуск високопродуктивної сільськогосподарської техніки та запасних частин до неї на промислових підприємствах;

— забезпечити перехід на енерго— та ресурсозберігаючі технології виробництва сільськогосподарських культур з використанням техніки нового покоління;

— визначити перелік першочергових галузевих інноваційних проектів на основі маркетингового вивчення затребуваності результатів їх реалізації;

— передбачити для вітчизняних виробників сільськогосподарської техніки субсидії на розвиток екологічності виробництва та продукції, що випускається;

— створити систему моніторингу вивчення потреби в інноваційних продуктах та технологіях й маркетингової підтримки просування сільськогосподарської продукції;

— удосконалювати структуру посівних площ за рахунок збільшення питомої ваги посівів озимих та зернобобових культур, оптимізації площ кормових культур та сояшнику; ефективного використання селекційних досягнень та системи насінництва сільськогосподарських культур;

— забезпечити заходи щодо реалізації відтворення родючості ґрунтів, досягнень біологізації землеробства за рахунок збільшення посівів багаторічних трав та сидеральних культур;

— підвищити ефективність заходів захисту рослин від бур'янів, хвороб та шкідників;

— забезпечити підвищення продуктивності всіх видів тварин й птиці, стабілізувати зростання чисельності худоби та птиці шляхом поліпшення селекційно-плеїної роботи, вдосконалення технології утримання та годування, раціонального розміщення худоби за мікророзами.

2. Меліорація сільськогосподарських земель.

Відповідно до "Стратегії розвитку аграрного сектору економіки України на період до 2020 року" одним із пріоритетних напрямів досягнення стратегічних цілей є "...відновлення зрошувальних та меліоративних систем; стимулювання користувача (власника) землі до раціонального використання і охорони земель сільськогосподарського призначення" [5].

Збереження та розвиток зрошувального землеробства для створення міцної й стабільної кормової бази тваринництва на основі довгострокового поліпшення компонентів природного середовища, збереження та підвищення родючості ґрунтів, а також забезпечення надійної експлуатації гідромеліоративних систем.

Дії:

— зберегти та забезпечити працездатність існуючого меліоративного фонду;

— привести в порядок зрошувальні системи, оснастити їх поливною технікою та сучасними технічними засобами;

— виконати програму робіт, спрямовану на вдосконалення способів та технологій поливу сільськогосподарських культур, збереження родючості ґрунтів та запобігання негативних екологічних наслідків зрошення (підвищення рівня залягання ґрунтових вод, підтоплення територій тощо);

— здійснити реконструкцію зрошуваних ділянок для використання малогабаритної дощувальної техніки фронтальної дії;

— запобігти продовольчій залежності країни від імпорту та постійного дефіциту продуктів харчування вітчизняного виробництва.

3. Малий агробізнес: підтримка та розвиток.

Створення умов, що стимулюють сільське населення до здійснення самостійної підприємницької діяльності та забезпечення якісного та кількісного зростання ефективних малих та середніх підприємств в аграрному секторі. Істотно посилити роль малого та середнього агробізнесу в соціально-економічному розвитку можливо за рахунок підвищення їх продуктивності праці.

Дії:

— сприяти розбудові правового, організаційного та аналітичного забезпечення діяльності суб'єктів підприємницької діяльності;

— стимулювати фінансову підтримку пріоритетних напрямів розвитку малого та середнього агробізнесу;

— сприяти підвищенню якості життя сільського населення, що включає розвиток особистих підсобних господарств населення, системи заготівель сільськогосподарської продукції, виробленої в особистих підсоб-

них господарствах населення, підсобних промислів та виробництв, соціальний розвиток села;

— забезпечити доступ дрібнотоварних господарств до фінансових ресурсів через розвиток системи мікрокредитування суб'єктів малого бізнесу;

— сприяти створенню спільних умов, що забезпечують захист прав власності та виконання зобов'язань за контрактами;

— забезпечити створення найбільш сприятливих умов для горизонтальної та вертикальної інтеграції для досягнення синергетичного ефекту й ефекту економії від масштабів;

— сприяти якнайшвидшому формуванню якісної ринкової інфраструктури.

4. Мотивація праці працівників аграрного сектору.

Як зазначають Малік М.Й. та Шпикуляк О.Г. "у час соціально-економічної кризи зростає необхідність покращення якісних параметрів працівників села, проте в значній мірі кадри для аграрної галузі готуються без врахування здібностей та творчих можливостей молоді до обраної професії, без обґрунтування мотиваційного вибору саме сільськогосподарської діяльності [2].

Сільськогосподарська праця продовжує залишатися малопривабливою, слабо механізованою та низькооплачуваною. Для більш повного використання трудового потенціалу, застосування знань й умінь працівника, необхідна сильна та стійка мотивація праці, що передбачає поєднання стимулів матеріального, морального й психологічного характерів.

Дії:

— розробити та затвердити Державну цільову програму "Розвиток кадрового потенціалу", оперативно налагодити роботу з навчання та підвищення кваліфікації управлінських кадрів й фахівців безпосередньо для роботи в умовах СОТ;

— здійснити комплекс заходів щодо скорочення сільського безробіття збільшення кількості зайнятих в несільськогосподарських видах діяльності на селі;

— налагоджувати партнерські відносини між основними соціальними групами на селі в сфері вирішення конкретних соціальних проблем розвитку взаємодії між державою, суспільством та бізнесом;

— створити умови, що сприяють удосконаленню розвитку відтворення "людського капіталу";

— створити умови для розвитку інтелектуального капіталу та сприяти в отриманні якісної освіти;

— зміцнювати інститут сільської сім'ї як центр трудового й морального виховання;

— розвивати соціальну, інженерну й архітектурну інфраструктуру.

5. Маркетинг аграрної продукції.

Радикальні зміни в аграрному секторі зумовили актуальність пошуку нових форм організації взаємодії між учасниками відтворювального процесу в АПК. Розвиток маркетингу сільськогосподарської продукції сприятиме вирішенню однієї з головних проблем аграрного сектору формування ефективної збутової системи.

Дії:

— надання підтримки аграрним товаровиробникам через стимулювання попиту й пропозиції за допомогою створення Агентства з просування вітчизняної аграрної продукції на зовнішні ринки, наділивши його повноваженнями щодо оперативного прийняття рішень у разі недобросовісної конкуренції з боку учасників СОТ;

— надання допомоги щодо фінансування заходів, пов'язаних з просуванням продукції виставки, семінари, допомога в отриманні сертифікатів;

— здійснювати закупівлі для державних та регіональних потреб у виключно вітчизняних товаровиробників через державну контрактну систему;

— здійснювати реалізацію програм підтримки купівельного попиту малозабезпеченого населення за допомогою розробки механізму видачі соціальних карт, грантів органам соціального забезпечення та некомер-

ційним організаціям через проекти "Безкоштовна їдальня", "Продуктові набори" тощо;

- стимулювати внутрішній попит на вітчизняні продукти харчування за рахунок формування програм оптимального раціону харчування в установах загальноосвітньої сфери, в збройних силах, правоохоронній системі;

- створити інформаційну базу використовуючи всі засоби та види доведення інформації для забезпечення потреб аграрних товаровиробників, переробних й обслуговуючих структур АПК та інших партнерів з агробізнесу всіх форм господарювання;

- на основі існуючих загальноосвітніх та адміністративних структур АПК створити систему консультаційної діяльності, нормативної та правової бази функціонування цієї системи;

- забезпечити ефективну роботу системи поширення оперативної інформації про інновації в аграрній економіці;

- прискорити адаптацію суб'єктів агробізнесу до ринкових відносин за рахунок підвищення їх професійної компетентності та інформованості.

Механізм реалізації стратегії. Міжнародна практика управління реалізацією стратегічних завдань розвитку показує, що їх досягнення багато в чому залежить від здатності органів державної влади вибудувати ефективний механізм прийняття реалізації рішень, спрямованих на досягнення стратегічної мети. У розвитку аграрного сектору нашої країни застосовуються різноманітні економічні інструменти участі держави щодо створення сприятливого інноваційного клімату, стимулювання малих інноваційних підприємств, впровадження нових технологій виробництва, індикативне ціноутворення, підтримка кредитування та страхування, пільги з оподаткування, субсидювання, програмно-цільове управління, але їх спрямованість вимагає серйозного коригування:

- пряма участь держави у вигляді фінансування певних програм з виробництва окремо значимих видів продукції і, перш за все, скотарства, рослинного кормового білка, окремих зернобобових культур;

- фінансування елементів інфраструктури (державно-приватне партнерство);

- непряме регулювання бізнесу через оподаткування.

А. Пряма фінансова участь держави будується на сукупності нормативних правових актів, що мають логічний зв'язок та підпорядкованість й регламентують застосування інструментів державного регулювання конкретними методами. В якості основних повинні бути обрані такі напрями:

- розробка програми підтримки інноваційного агробізнесу з виділенням самостійного цільового блоку системи заходів щодо формування та розвитку інноваційного бізнесу переважно на кошти приватних інвесторів і перегляду діючого механізму витрачання коштів;

- забезпечення безперервності інноваційного циклу "наука-виробництво", який включає механізми "посівного" фінансування, пайового та венчурного фінансування.

Механізм "посівного" фінансування передбачає виділення бюджетних коштів на безповоротній основі для вивчення й обґрунтування комерційної перспективи інноваційного продукту для діючих програм, розробки бізнес-плану та виробництва дослідного зразка продукції, а також реалізацію заходів з оформлення та охорони прав на створені об'єкти інтелектуальної власності.

Механізм часткового фінансування повинен забезпечувати участь у фінансуванні комерційного впровадження перспективних інноваційних продуктів на поворотній платній основі (у формі бюджетного кредиту).

Бюджетні заклади вищої освіти отримали право самостійно створювати господарські товариства, діяльність яких полягає в практичному впровадженні резуль-

татів інтелектуальної діяльності, виняткові права на які належать даними закладам. Цей закон потребує доопрацювання, так серед основних рекомендацій державної та виконавчої влади можна виділити:

- розробку програм щодо формування "інноваційної культури" в закладах вищої освіти;

- розробку та прийняття положень щодо створення та функціонування центрів трансферу технологій, бізнес-інкубаторів та інших аналогічних організацій інноваційної інфраструктури закладів вищої освіти, що займаються створенням та супроводом діяльності господарських товариств;

- розробку програми багаторівневої системи підготовки кадрів для інноваційної сфери;

- сприяння створенню молодіжної інноваційної інфраструктури в рамках закладу вищої освіти з наданням організаційної, матеріально-технічної та інформаційної підтримки.

Запропоновані заходи підтримки малого інноваційного підприємництва дозволять сформувати так званий "інноваційний пояс" навколо закладів вищої освіти, що в кінцевому підсумку стане помітним внеском в інноваційну інфраструктуру країни.

Б. Фінансування елементів інфраструктури (державно-приватне партнерство). Основним предметом управління діяльності органів виконавчої влади в стратегічному плані є інфраструктурні проекти. Успішність їх реалізації багато в чому залежить від формування інституту державно-приватного партнерства. Під час реалізації таких проектів держава бере відповідальність за інфраструктурні об'єкти, а зоною відповідальності бізнесу стає будівництво виробничих об'єктів, інноваційних підприємств тощо.

У розвинених країнах де сформована інноваційна інфраструктура, завдяки чому інноваційний процес проходить досить ефективно. Основними блоками такої інфраструктури є такі [1]:

- фінансовий блок включає різні венчурні, бюджетні, страхові, інвестиційні фонди та інші фінансові інститути;

- виробничо-технологічний та матеріальний блок складається з технопарків та бізнес-інкубаторів, інноваційно-технологічних центрів, центрів трансферу технологій тощо;

- інформаційний блок акумулює бази даних й знань, а також різні статистичні, аналітичні, інформаційні центри;

- кадровий блок представлений освітніми закладами із підготовки та перепідготовки кадрів з інноваційного менеджменту, технологічного аудиту, маркетингу тощо;

- експертно-консалтинговий блок включає організації, які займаються наданням послуг у сфері інтелектуальної власності, стандартизації, сертифікації.

В. Непряме регулювання бізнесу представляє собою заходи загального характеру, спрямовані на зміцнення агроекономіки. Це передусім інституційні рамки ведення господарської діяльності, що відносяться до формування умов підприємництва. Одним з напрямів у розвинених країнах світу є посилення податкового стимулювання інноваційної сфери за одночасного скорочення прямого державного фінансування. Спеціальними податковими пільгами, які стимулюють інноваційну діяльність, є:

- повне списання поточних некапітальних витрат на дослідження розробки при визначенні розміру оподаткованого прибутку;

- перенесення термінів списання витрат на НДДКР з оподаткованої бази на найбільш сприятливий для підприємства період;

- прискорена амортизація обладнання та будівель, які використовуються для проведення НДДКР;

- податковий кредит, що дозволяє підприємствам зменшувати нарахований податок на прибуток в розмірі,

що дорівнює певному відсотку від здійснених витрат на НДДКР.

У практиці агробізнесу рекомендується встановити додаткові пільги у разі направлення коштів на модернізацію та освоєння інноваційних технологій, проведення прикладних наукових розробок, розвиток інфраструктури ринку, здійснення витрат капітального характеру, екологізацію агропромислового виробництва [3].

Одним з елементів стратегічного управління повинен стати моніторинг реалізації стратегії. Моніторинг та оцінка стратегічного управління проводиться з метою забезпечення його реалізації та підтримки постійної актуальності. З урахуванням результатів моніторингу приймаються рішення про підвищення ефективності використання ресурсів, коригування цілей та дій стратегічного плану.

Моніторинг отриманих результатів дозволить за допомогою системи показників оцінити якісні та кількісні зміни, проводити координацію виконання заходів та затвердження планів розподілу ресурсів, коригування параметрів стратегічного плану й розробку плану дій на наступний період, вдосконалення організаційно-управлінських механізмів реалізації стратегічного плану, структури органів державної влади та місцевого самоврядування.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дало можливість обґрунтувати концептуальні аспекти стратегії трансформації аграрного сектору економіки та механізм їх реалізації, які є точками зростання якісного розвитку інституційних параметрів. Досягнення головної мети передбачає реалізацію підцілей, визначених ресурсним потенціалом країни (регіону), здатним забезпечити розвиток аграрного сектору в майбутньому. Таким чином, високі темпи соціально-економічного розвитку аграрного сектору економіки в довгостроковій перспективі багато в чому залежатимуть від реалізації запропонованих стратегічних напрямів. Агробізнес повинен бути максимально інтегрований в соціально-економічне середовище, а за результатами діяльності формувати новий рівень якості життя населення й не суперечити потребам суспільства. Водночас діяльність державних органів, способи та форми надання соціальних послуг, податкова й бюджетна політики повинні створювати умови для розвитку аграрного сектору економіки та підвищення ефективності інвестиційної діяльності.

Література:

1. Васильєва Л.М. Інституціональні основи розвитку аграрного сектору економіки. Університетські наукові записки. 2011. № 40. С. 97—101.
2. Малік М.І., Шпикуняк О.Г. Кадровий потенціал аграрних підприємств: Управлінський аспект: монографія. К.: ННЦ "ІАЕ", 2005. 370 с.
3. Могильний О.М. Державне регулювання аграрного виробництва в період трансформації економіки. К.: ІАЕ УААН, 2002. 430 с.
4. Пугачов М.І. Аграрний сектор економіки України в умовах інституційних змін. Економіка АПК. 2017. № 5. С. 12—18.
5. Стратегія розвитку аграрного сектору економіки України на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2013 р. № 806-р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/806-2013-p>.
6. У рамках Всеукраїнського аграрного форуму пройшла презентація концепції Стратегії розвитку аграрного сектору України. URL: <http://www.aau.org.ua/uk/publications/web/856>

References:

1. Vasileva, L.M. (2011), "Institutional bases for the development of the agrarian sector of the economy", *Universytet's'ki naukovі zapysky*, vol. 40, pp. 97—101.

2. Malik, M.I. and Shpikulyak, O.G. (2005), *Kadrovyy potential ahrarnykh pidpryyemstv: Upravlins'kyy aspekt [Personnel potential of agricultural enterprises: Management aspect]*, NSC "IAE", Kyiv, Ukraine.

3. Mohylny, O.M. (2002), *Derzhavne rehulyuvannya ahrarnoho vyrobnytstva v period transformatsiyi ekonomiky [State regulation of agricultural production in the period of economic transformation]*, IAE UAAS, Kyiv, Ukraine.

4. Pugachev, M.I. (2017), "The agrarian sector of the Ukrainian economy in the context of institutional changes", *APK Economy*, vol. 5, pp. 12—18.

5. Cabinet of Ministers of Ukraine (2013), "Strategy for the Development of the Agricultural Sector of the Economy of Ukraine for the Period until 2020", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/806-2013-p> (Accessed 27 December 2019).

6. Agrarian Union of Ukraine (2019), "Within the framework of the All-Ukrainian Agrarian Forum the presentation of the concept of the Strategy of development of the agrarian sector of Ukraine was held", available at: <http://www.aau.org.ua/uk/publications/web/856/> (Accessed 27 December 2019).

Стаття надійшла до редакції 22.01.2020 р.

ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

www.investplan.com.ua

Передплатний індекс: 23892

**Видання включено до переліку
наукових фахових видань України
з ЕКОНОМІКИ
та ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**